

Obsah

Zoznam tabuliek	7
Zoznam grafov a obrázkov	9
Editoriál	11
1 Osobnosť učiteľa z psychologického aspektu	19
1.1 Pojem osobnosť	19
1.2 Výkonové vlastnosti	22
1.2.1 Inteligenčné a tvorivé schopnosti učiteľa	23
1.2.2 Špeciálne schopnosti učiteľa	39
1.3 Temperamentové vlastnosti	39
1.4 Aktivačno-motivačné vlastnosti	42
1.5 Charakterové vlastnosti	44
1.6 Vlastnosti a prejavy učiteľa v obraze prieskumných zistení	48
1.6.1 Zistenia týkajúce sa vzťahu žiakov k učiteľovi	48
1.6.2 Zistenia týkajúce sa vlastností dobrého stredoškolského učiteľa	53
1.6.3 Prejavy správania a charakteristika dobrého stredoškolského učiteľa	58
2 Autorita učiteľa v súčasnej škole	62
2.1 Vzťah autority a výchovy	67
2.2 Typológia a zdroje autority učiteľa	70
2.3 Autorita učiteľa vyplývajúca z jeho osobnostných charakteristík	72
2.4 Charakteristiky osobnosti učiteľa, ktorý má prirodzenú autoritu	74
2.5 Odbornosť a psychologicko-pedagogická a didaktická pripravenosť učiteľa ako predpoklad jeho autority	82
2.6 Osobnostné charakteristiky učiteľa ako predpoklad jeho autority	86
2.7 Autorita učiteľa vyplývajúca zo sociálneho vzťahu (interakcie) medzi ním a žiakmi	89
2.7.1 Spôsob komunikácie medzi učiteľom a žiakmi ako predpoklad na získanie jeho autority	90
2.7.2 Disciplína žiakov a autorita učiteľa	94
2.8 Záver a odporúčania pre prax	101

3	Význam psychohygieny v práci učitele	106
	3.1 Vybrané definice stresu a stresových faktorů	106
	3.2 Specifika psychické zátěže v profesi učitele	113
	3.3 Psychohygienu	116
	Spánek a spánková hygiena	117
	Optimalizace výživy	117
	Režim práce a odpočinku	117
	Organizace práce	119
	3.4 Konkrétní metody a techniky vhodné pro učitele	122
	Relaxační techniky	123
	Jógová relaxace	124
	Jacobsonova progresivní relaxace	124
	Autogenní trénink	125
	Kognitivní restrukturalizace	126
	Rozvoj komunikačních dovedností	127
	Nácvik asertivního jednání	128
	Supervize v učitelství	129
	3.5 Sebereflexe budoucích učitelů	132
	Použité metody	134
	Obsahová analýza textů sebehodnocení studentů	135
	Diskuse	139
	Shrnutí	140
4	Učitel, student a etické aspekty vzdělávání	142
	4.1 Etika a její místo v životě občanské společnosti v 21. století	142
	4.2 Etika, její původ, vztah k zákonům	143
	4.3 Etika s postkomunistických zemích	144
	4.4 Hledání „nové etiky“	146
	4.5 Etika a její místo ve vyučovacím procesu	147
	Učit se naslouchat názorům druhých	147
	Výběr vhodného tématu (příklad)	148
	Moderní názorový pluralismus a požadavky na učitele	150
	4.6 Výběr témat a megatrendy pro 21. století	152
	Závěr	154

5	Výzkum vlivu osobnosti učitele na studijní výsledky žáků v ekonomickém vzdělávání	155
5.1	Konceptuální pojetí, cíle	156
5.2	Rozbor současného stavu poznání	158
5.2.1	Osobnost učitele	158
5.2.2	Kvalifikační požadavky na výkon učitelské profese	161
	Kognitivní procesy v kontextu ekonomického vzdělávání	164
5.2.3	Vyučovací styly učitele a metody uplatňované v ekonomickém vzdělávání (s důrazem na aktivní učení)	174
5.2.4	Učební styly žáků	182
5.3	Metodologie výzkumu	187
5.3.1	Výzkumný problém, hypotézy	187
5.3.2	Plán výzkumu	188
5.3.3	Popis výzkumného souboru, parametry vzorku	189
5.3.4	Popis metody	193
5.4	Výsledky	198
5.4.1	Testování normality dat	198
5.4.2	Verifikace hypotézy 1	200
5.4.3	Verifikace hypotézy 2	205
5.5	Diskuse výsledků	208
5.6	Shrnutí výsledků, doporučení pro aplikaci v praxi	214
5.7	Závěr a budoucí výhled	218
6	Informačná a prezentačná gramotnosť učiteľa	220
6.1	Informácie, informačné technológie a IKT	220
6.2	Digitálna ekonomika	222
6.3	Diferencovanosť názorov na digitálne technológie	222
6.4	IKT vo vzdelávaní	224
6.5	Informačná gramotnosť	225
6.5.1	Modely informačnej gramotnosti	228
6.5.2	Štandardy informačnej gramotnosti	234
6.5.3	Prieskum úrovne informačnej gramotnosti učiteľov stredných škôl	239
6.6	Prezentačná gramotnosť	248
6.6.1	Prezentácia	248

6.6.2	Druhy prezentácií	249
6.6.3	Príprava prezentácie	254
6.6.4	Prieskum úrovne prezentačnej gramotnosti učiteľov stredných škôl	276
	Odporúčania	282
	Použitá literatúra	284
	Register pojmov	307
	Summary	310